

Onderwerp: Ontwerp-Begroting 2020

DM-nummer: 1580668 versie 4

Het Algemeen Bestuur wordt voorgesteld:

1. De Begroting 2020 vast te stellen overeenkomstig het bij dit voorstel behorende ontwerp (DM 1579356 versie 2) met daarin opgenomen:
 - een totaal saldo aan kosten en overige opbrengsten van € 127,508 miljoen;
 - een te realiseren totale belastingopbrengst van € 129,832 miljoen;
 - een te autoriseren investeringsvolume voor 2020 van € 71,394 miljoen en daarbij een aanvullend kredietvolume van € 107,7 miljoen vast te stellen;
 - stortingen in de bestemmingsreserves van in totaal € 8,248 miljoen en onttrekkingen aan de bestemmingsreserves van in totaal € 26,392 miljoen;
 - een onttrekking aan de bestemmingsreserve voor tariefegalisatie watersysteemheffing van € 1,966 miljoen en een storting in de bestemmingsreserve voor tariefegalisatie zuiveringsheffing van € 4,290 miljoen.
2. De te realiseren belastingopbrengst van € 129,832 miljoen als uitgangspunt te verwerken in de tarieven, die worden opgenomen in de op 18 december 2019 vast te stellen wijziging belastingverordening 2020.

Inleiding

Uitwerking ambities in de ontwerp begroting 2020

In deze begroting zijn zowel de financiële consequenties van eerdere bestuurlijke besluitvorming, als van de Voorjaarsnota 2019, als de eerste concrete uitwerkingen van het coalitieakkoord verwerkt. Deze laatste zijn opgenomen als nieuwe ontwikkelingen ten opzichte van de vastgestelde voorjaarsnota 2019, aangezien het coalitieakkoord te laat tot stand gekomen is om nog meegenomen te kunnen worden in deze voorjaarsnota.

Dit betekent dat de netto lasten voor 2020 toenemen. Met de deze middelen werkt het waterschap onder meer aan het op orde houden van ons watersysteem inclusief keringen, het samenwerken met partners aan klimaatadaptatie, verduurzaming, waterbewustzijn, het beter in beeld brengen van de waterkwaliteit en het verbeteren van de bedrijfsvoering. Een deel van de middelen wordt ook ingezet om de opgaven beter in beeld te krijgen. Dit speelt met name op het vlak van digitalisering, veenweide en duurzaamheid.

Investerings en de grote projecten

Aan de kant van de investeringsbegroting is het beeld dat het investeringsniveau ongeveer gelijk blijft doordat verlagingen en verhogingen bij de verschillende programma's elkaar grotendeels in evenwicht houden. Diverse projecten kennen een wat langere voorbereiding of langere doorlooptijden waardoor de verwachte uitgaven wat lager zijn. Dit wordt deels gecompenseerd door enkele nieuwe of aanvullende projecten uit te voeren. Bij de specifieke projecten is ten opzichte van de Voorjaarsnota 2019 zowel een verhoging van het investeringsniveau te zien op de projecten van de Sterke Lekdijk als een verlaging op de projecten GHJ en KWA+. Op totaalniveau kent de investeringsbegroting een kleine stijging (3,2% hoger).

Belastingen en financiële paragrafen

Een eerste uitwerking van de belastingopbrengsten laten zien dat de ontwikkeling van de netto-kosten past binnen de afspraak in het coalitieakkoord om de belastingopbrengsten de komende 4 jaar maximaal met 4,0% te laten stijgen. Het beeld voor de reserves is verhelderd. Door vanuit de egalisatiereserves een bestemmingsreserve voor de sloopkosten van de rwzi's Utrecht en

Maarssenbroek te vormen ontstaat een realistischer beeld. Door een daling van de risico's laat het weerstandsvermogen enige ruimte zien waar bij de jaarrekening van 2019 eventueel een bestemmingsvoorstel wordt gedaan. Op het gebied van de financiering zijn er geen bijzonderheden.

Toelichting

Voor u ligt de ontwerp-Begroting 2020 als uitwerking van het kader dat het Algemeen Bestuur bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2019 (meerjarenraming 2019 t/m 2022) op 26 juni 2019 heeft vastgesteld, aangevuld met de eerste concrete uitwerkingen van de ambities in het coalitieakkoord 'Verder bouwen aan toekomstbestendig waterbeheer'. Ten opzichte van de begroting 2019 zijn de volgende ontwikkelingen verwerkt in de netto-lasten:

Ontwikkelingen vanuit bestaand beleid

	2020
Solidariteitsbijdrage HWBP	€ 300.000
Kosten WOZ-gegevens	€ 350.000-
Verkiezingen	€ 160.000-
Exotenbestrijding	€ 470.000
Onderhoud NVO-oever	€ 200.000
Uitbreiding Impulsregeling (motie)	€ 200.000
totaal:	€ 660.000

Ontwikkelingen coalitieakkoord

	2020
Duurzaamheid	€ 550.000
Klimaatadaptatie	€ 450.000
Cultuurhistorie/ 2022	€ 100.000
Remmen bodemdaling veenweide	€ 275.000
Monitoring Gezond Water	€ 850.000
Digitalisering	€ 400.000
totaal:	€ 2.625.000

Ontwikkelingen Voorjaarsnota 2019

	2020
I&A Waterschapshuis	€ 250.000
WB WKB Veiligheidstoets	€ 241.000
Toekomstbestendige organisatie	€ 600.000
WB_Organisatieverandering	€ 370.000
WB Baggerprogramma na 2019	€ 1.868.000
OSA Data ecologie	€ 72.000
totaal:	€ 3.401.000

In de nu voorliggende (meerjaren)begroting is tevens een aantal mutaties verwerkt die na de behandeling van het coalitieakkoord bekend zijn geworden. De belangrijkste hiervan zijn:

- Verhoging solidariteitsbijdrage HWBP (€ 0,3 miljoen in 2020);
- Bijdrage gemeente Oudewater, compensatie boezemwater (€ 0,2 miljoen);
- Technische correctie van de verdeling van de rentelasten over watersysteem- en zuiveringsheffing (€ 0,4 miljoen van de zuiveringsheffing naar de watersysteemheffing).

In onderstaande tabel is de ontwerp-Begroting 2020 afgezet tegen het vastgestelde financieel kader van de Voorjaarsnota 2019 en aangevuld met de ambities uit het coalitieakkoord.

Begroting 2020 vs. Coalitieakkoord

	Coalitie akkoord	ontwerp- Begroting 2020	verschil
Netto kosten Watersysteemheffing	€ 66.816.000	€ 67.707.501	€ 891.501
Netto kosten Zuiveringsheffing	€ 60.800.000	€ 59.800.160	€ -999.840
Totaal netto kosten HDSR	€ 127.616.000	€ 127.507.661	€ -108.339

Lastenontwikkeling

In de begroting van 2019 is al aangegeven dat de opgaven voor de organisatie groot zijn. Dit is in de begroting zichtbaar bij watersysteemheffing, maar werkt ook door in de gehele organisatie; de jas is te krap. Met de Begroting 2020 geeft het nieuwe college hier een antwoord op. De vertaling van de Voorjaarsnota en de concrete ambities uit het coalitieakkoord in de begroting leiden ertoe dat in 2020 veel onderwerpen opgepakt worden, waardoor de netto-lasten met name voor het watersysteemheffing verder toenemen. Met de verwerking van deze toename aan extra netto-lasten aan het begin van deze nieuwe college periode, wordt naar de toekomst toe financiële ruimte gecreëerd om te werken aan de opgaven. Financieel uitgangspunt in het coalitieakkoord is dat de totale belastingopbrengsten

maximaal 4% stijgen. De groei van de netto-kosten is getoetst aan dit uitgangspunt. De bovenstaande tabel laat zien, dat de begroting 2020 binnen deze kaders is uitgewerkt.

De netto-lasten voor de watersysteemheffing liggen € 0,9 miljoen hoger en de netto-lasten voor de zuiveringsheffing bijna € 1,0 miljoen lager dan in het coalitieakkoord voorzien. Voor de belastingopbrengsten is het uitgangspunt uit het coalitieakkoord aangehouden: een maximale stijging van de totale belastingopbrengsten met 4%. In bijlage 2 is achtergrondinformatie opgenomen bij de in deze ontwerp-begroting verwerkte belastingopbrengsten. Ondanks het gewijzigde beeld van de verdeling van de kosten over de beide heffingen is het mogelijk om, met in achtneming van de meerjarige ontwikkeling van de egalisereserves en lastendruk, vast te houden aan de uitgangspunten voor het meerjarige perspectief van de belastingopbrengsten en – tarieven.

Bijlage 2 van dit bestuursvoorstel maakt ook inzichtelijk dat er naast een maximale stijging van 4,0% er nog ruimte is voor lagere belastingopbrengsten. Dit heeft dan consequenties voor de egalisereserves. Ten behoeve van de behandeling van de belastingverordening in december worden daartoe verschillende scenario's gepresenteerd.

Opbouw van de begroting

Net als vorige jaren is de Begroting 2020 opgebouwd rondom thema's. Per thema zijn de belangrijkste ontwikkelingen aangegeven waarbij er een koppeling is gemaakt met de beoogde effecten.

Daarnaast is in het hoofdstuk 'Introductie begroting 2020' aangegeven wat de financiële koers van ons waterschap is en wordt ingegaan op de in gang gezette verbeteringen in het kader van Toekomst Bestendig Begroten.

Verder is in de ontwerp-Begroting 2020 per bestuurlijk programma een overzicht van de kosten en opbrengsten opgenomen met daarbij een toelichting van de belangrijkste verschillen ten opzichte van de begroting van 2019.

Meerjarenperspectief

In onderstaande tabel is het meerjarenperspectief uit de Begroting 2020 weergegeven. Dit perspectief is overgenomen uit de Voorjaarsnota 2019, aangevuld met de ambities uit het coalitieakkoord en gecorrigeerd voor ontwikkelingen die bij het opstellen van de begroting van 2020 naar voren zijn gekomen. Het meerjarenbeeld maakt inzichtelijk dat de stijging van de nettolasten en daarmee de stijging van de belastingopbrengsten zich met name aan het begin van deze nieuwe coalitie periode voordoet en binnen de kaders van de jaarlijks maximale groei van de belastingopbrengsten van maximaal 4,0%.

Begroting 2020 Verdeling watersysteem- en zuiveringsheffing	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Netto-lasten					
Watersysteemheffing	61.177	67.708	69.300	70.500	71.800
Zuiveringsheffing	58.102	59.800	60.900	62.000	63.200
Totaal netto-lasten*	119.279	127.508	130.200	132.500	135.000
		6,9%	2,1%	1,8%	1,9%
Belastingopbrengsten					
Watersysteemheffing	60.271	65.742	69.762	71.109	72.497
Zuiveringsheffing	64.567	max. 64.090	60.900	62.000	63.200
Totaal belastingopbrengsten	124.838	129.832	130.662	133.109	135.697
		max. 4,0%	0,6%	1,9%	1,9%
Mutaties egalisereserves					
Watersysteemheffing	-905	-1.966	462	609	697
Zuiveringsheffing	6.465	max. 4.290	0	0	0
Totaal mutaties egalisereserves	5.559	2.324	462	609	697
Resultaat					
Watersysteemheffing	0	0	0	0	0
Zuiveringsheffing	0	0	0	0	0
Totaal resultaat	0	0	0	0	0

* de netto-lasten zijn inclusief mutaties van de bestemmingsreserves

Bedragen zijn in duizenden euro's

In deze Begroting 2020 zijn, vooral binnen de watersysteemheffing, veel ontwikkelingen en de daarbij horende financiële consequenties verwerkt. Hiermee worden de ontwikkelingen van de voorjaarsnota en de ambities van het coalitieakkoord voor 2020 ingevuld. Na 2020 is de ontwikkeling van de netto-kosten gematigder: ongeveer 2% per jaar. Dit meerjarenperspectief is gebaseerd op een extrapolatie van de jaarbegroting van 2020. De financiële consequenties van de verdere invulling van de ambities van het coalitieakkoord zijn meerjarig nog niet bekend en zullen bij de voorjaarsnota van 2020 worden uitgewerkt en worden opgenomen in de meerjarenbegroting.

Om de vraag te beantwoorden of deze begroting inclusief de meerjarige consequenties past binnen de financiële kaderafspraken van 4 keer maximaal 4,0% is een indicatieve verdeling gemaakt van de belastingopbrengsten voor de komende jaren over de watersysteem- en zuiveringsheffing. Door in beperkte mate gebruik te maken van de ruimte in het tarief voor de zuiveringsheffing stijgt de belastingopbrengst in 2020 in totaliteit met niet meer dan 4,0% ten opzichte van de belastingopbrengsten van 2019. Dat geldt ook voor de daaropvolgende jaren.

Bij de doorrekening van de belastingopbrengsten voor 2020 is rekening gehouden met een aantal uitgangspunten: kostendekkende tarieven, reserves binnen bandbreedtes en evenwichtige ontwikkeling van tarieven en waterschapslasten. Deze rekenkundige exercitie laat een groei van de belastingopbrengsten zien van achtereenvolgens 4,0% in 2020 en 0,6%, 1,9% en 1,9% in latere jaren. De berekening voor de jaren 2021 tot en met 2023 is hierbij louter technisch uitgevoerd en gebaseerd op de genoemde uitgangspunten. Het lagere percentage in 2021 is het gevolg van het uitgangspunt kostendekkende tarieven te berekenen voor de zuiveringsheffing. Daarmee wordt in 2021 een daling van belastingopbrengst van € 64,090 miljoen naar € 60,900 miljoen voor de zuiveringsheffing gerealiseerd die stijging van de totale belastingopbrengst tussen 2020 en 2021 nivelleert tot 0,6%.

Voor de watersysteemheffing is het noodzakelijk om jaarlijks grotere verhogingen door te voeren om uiteindelijk voor alle categorieën kostendekkend te worden en ook te blijven. Voor de categorie Ongebouwd geldt dat het tarief de komende jaren hoger dan kostendekkend moet zijn om de reserves aan te vullen tot de ondergrens van de bandbreedte (-20%). Belastingverlaging aan de kant van de zuiveringsheffing zorgt ervoor dat de ontwikkeling van de waterschapslasten wordt genivelleerd.

Bestemmingsreserves

Het Algemeen Bestuur heeft een aantal bestemmingsreserves ingesteld voor bijvoorbeeld Woerdersluis, rwzi Utrecht, Omgevingswet en Transitie. Deze bestemmingsreserves zijn ingesteld voor 'incidentele uitgaven'. In de ontwerp-Begroting 2020 zijn de noodzakelijke dotaties en de onttrekkingen aan deze reserves opgenomen. Door in te stemmen met de ontwerp-Begroting 2020 worden deze geautoriseerd. In 2019 wordt een aantal van deze bestemmingsreserves, vanuit de incidentele voordelen van de watersysteemheffing in het boekjaar 2018, aangevuld om incidentele kosten voor 2020 en verder op te vangen.

Belastingopbrengsten 2020 en vaststelling tarieven

De in deze ontwerp-Begroting 2020 opgenomen begrote belastingopbrengsten 2020 zijn 4,0% hoger dan de geraamde belastingopbrengsten 2019. Dit is in lijn met de gedachten in het coalitie akkoord. Bij de begroting belastingopbrengsten is via de zuiveringsheffing toegerekend naar de bovengrens van 4,0% in 2020. Bij het voorstel voor de belastingtarieven in december worden verschillende scenario's uitgewerkt waarin de uitgangspunten van gelijkmatige tarief- en lastenontwikkeling, kostendekkendheid en het voldoen aan de eisen van de omvang van de egalisatiereserves worden meegenomen.

Begrote belastingopbrengsten 2019 en 2020

	Belastingen 2019	Belastingen 2020	Belastingen 2020/2019
Watersysteemheffing Ingezetenen	€ 23.858.910	€ 26.831.407	12,5%
Watersysteemheffing Ongebouwd	€ 5.150.993	€ 5.534.671	7,4%
Watersysteemheffing Natuur	€ 61.177	€ 65.442	7,0%
Watersysteemheffing Gebouwd	€ 31.200.113	€ 33.310.210	6,8%
Watersysteemheffing	€ 60.271.192	€ 65.741.731	9,1%

	Belastingen 2019	Belastingen 2020	Belastingen 2020/2019
Zuiveringsheffing	€ 64.566.873	€ 64.089.857	-0,7%

Totaal	€ 124.838.065	€ 129.831.587	4,0%
---------------	----------------------	----------------------	-------------

Vaststelling belastingtarieven 2020:

De belastingtarieven 2020 worden op basis van de belastingverordening in december 2019 door het Algemeen Bestuur vastgesteld. De tarieven komen tot stand door de begrote belastingopbrengsten per categorie om te slaan over het belastingdraagvlak van de verschillende belastingcategorieën. De hoogte van de belastingtarieven wordt dus niet alleen beïnvloed door het begrote niveau van de nettokosten en de mutaties van de egalisatiereserves maar ook maar ook door de ontwikkeling van de grondslagen: het aantal hectare grond, het aantal ingezetenen, de WOZ-waarde voor Gebouwd en het aantal vervuilingseenheden voor de zuiveringsheffing. Behoudens een verwachte stijging van de WOZ-waarde voor de categorie Gebouwd zal voor 2020 het belastingdraagvlak ten opzichte van vorig jaar naar verwachting redelijk stabiel blijven. Op deze basisgrondslagen heeft ons waterschap zelf geen invloed.

Financiële aspecten

De financiële consequenties zijn opgenomen in de ontwerp-Begroting 2020. De financiële uitwerking van de begroting is conform afspraken uit Voorjaarsnota 2019 en de ambities in het Coalitieakkoord 2019-2023. De omvang van de netto-kosten blijft binnen het financieel kader van het coalitieakkoord. De begrotingsposten van vorig jaar zijn geactualiseerd.

Communicatie aspecten

De ontwerp-Begroting 2020 en de bijbehorende stukken liggen, voorafgaand aan de behandeling door het Algemeen Bestuur, minimaal 2 weken voor een ieder ter inzage. Hiervan wordt openbaar kennis gegeven. Dit op grond van art. 100 van de Waterschapswet. Voor de commissieleden en algemeen bestuursleden wordt de mogelijkheid geboden om (individueel) ambtelijke ondersteuning te krijgen bij het doornemen van de stukken. Op de technische toelichting, die op 16 oktober wordt georganiseerd, is er de gelegenheid om technische vragen te stellen.

MVO aspecten

Volgens de afgesproken lijn bij de Voorjaarsnota 2019 wordt met deze begroting verder ingezet op een duurzame invulling van de werkzaamheden van het waterschap. Duurzaamheid heeft een plek in alle werkzaamheden, maar krijgt speciale aandacht op vlak van energiebesparing, duurzaam GWW en grondstoffen terugwinning. Om samen met onze partners te werken aan de juiste dingen en meerwaarde binnen projecten, richten we ons op 'samen doen' door onder andere stimuleringsregelingen en extra aandacht voor samenwerken. En als opdrachtgever zorgen we onder meer met social return on investment voor sociaal werkgeverschap.

Bijlagen

1. Concept-Begroting 2020 (DM 1579356 versie 8)
2. Achtergrondinformatie bij de begrote belastingopbrengsten (DM 1582286 versie 1)